

چطوری جوک تعریف کنیم

جوک تعریف کردن شباهت عجیبی با تئاتر بازی کردن دارد. در هر دوی آن ها کیفیت اجرا بسیار مهم است.

همان طور که اجرای ضعیف و مزخرف یک نمایشنامه عالی از مثلاً شکسپیر یا بکت می تواند متن را نابود کند، تعریف کردن آبکی یک

جوک فوق بامزه هم می تواند آن را به خاک فنا بدهد!

رموز و فنون تعریف جوک آنچنان ظریف و پیچیده است که آیزاک آسیموف آمریکایی (همان اسحاق عاصم اف روسی) در کتابی

تحت عنوان «گنجینه شوخی ها» به تشریح آن پرداخته و در مورد نحوه تعریف کردن، انتخاب درست مخاطب و چگونگی جلب

توجه او توصیه های به دردبخوری کرده است.

(راستی کسی می داند این بشر در مورد چه موضوعی هنوز کتاب ننوشته؟! ما هم این جا چند تا از کلیدی ترین دستورات عمل های این

کار خطیر را به آگاهی شما می رسانیم.

آموزش فن بیان و گویندگی ویدار

1. باور کنید که جوک تان بامزه است.

وقتی شما به عنوان متولی تعریف جوک، بامزگی آن را قبول نداشته یا به آن شک داشته باشید، چطور از مخاطب توقع دارید که به آن بخندد؟

توصیه می کنیم که اساساً چنین جوکی را تعریف نکنید یا به دستور شماره دوازده مراجعه کنید. ایمان شما به بامزگی جوک، اعتماد به نفستان را برای تعریفش بالا می برد.

2. شعور و سلیقه مخاطب را در نظر بگیرید.

اهمیت این مسأله در هنگام انتخاب جوک هویدا می شود. چرا که بعضی جوکها برای هر جمعی بامزه نیستند. قطعاً باید بین جوکی که برای همسران تعریف می کنید با جوکی که در پادگان برای هم خدمتی یا در دانشگاه برای هم کلاسی تان می گویند تفاوت‌هایی باشد.

سعی کنید سلیقه عمومی و خصوصی مخاطب را حدس و جوک را بر مبنای آن برگزینید.

3. مطمئن شوید که جوک تان برای جمع تکراری نیست.

هیچ چیز بدتر از تعریف کردن جوک تکراری برای جمع نیست. اگر با شما رودربایستی نداشته باشند ضایع تان می کنند و اگر خیلی باهاتان راحت نباشند، به هم نگاه های معنی داری می اندازند و پوزخندهایی می زنند که از فحش بدتر است!

آموزش فن بیان و گویندگی ویدار

حتما قبلش جمله معروف «**قضیه اون یارو که می خواست فلان کارو بکنه شنیدین؟**» را بگویید و اگر پاسخ همه یا

قالبه جمع منفی بود، جوک تان را تعریف کنید.

تذکر ۱: در مورد جوک های بسیار کوتاه که نهایتا یک یا دو جمله کوچک دارند، بهتر است با حالتی نسبتا بی تفاوت و خونسرد همه

جوک را در همان جمله سؤالی تعریف کنید.

این طوری اگر مخاطب جوک را نشنیده باشد، فرم تعریف کردن جوک، غافلگیری و خنده بعد از آن را بیشتر می کند. اگر هم شنیده

باشد، چیز خاصی را از دست نمی دهید.

تذکر ۲: خود فرم این سؤال به الگوی بعضی جوک های نسبتا لوس تبدیل شده است. مثلا «قضیه اون یارو رو شنیدی که تاکسی گیرش

نمی اومد؟ نه. منم نشنیدم!»!

4. موقعیت سنجی کنید

مرحوم حافظ می فرماید: «هر سخن جایی و هر نکته مکانی دارد» این حرف در مورد جوک گفتن هم صادق است. زمان هایی

مثل بعد از امتحان مردافکن پایان ترم یا خراب شدن پنالتی سرنوشت ساز تیم محبوب جمع یا جریمه شدن توسط افسر راهنمایی یا

سر سفره شام خانوادگی وقت مناسبی برای این کار نیست. سنگین باشید و شأن خودتان را حفظ کنید.

آموزش فن بیان و گویندگی ویدار

5. جوک را یک بار در ذهنتان مرور کنید.

یکی از فجایعی که ممکن است گریبان فرد جوک تعریف‌کن را بگیرد، این است که وسط کار دچار فراموشی کوتاه یا بلندمدت شود و باقی جوک را یادش برود.

در این حالت، جمع بسته به میزان راحتی اش با او، یکی از دو عکس‌العمل دستور شماره دو را نشان می‌دهد. حتما اول و وسط و آخر جوک را یک بار توی ذهنتان مرور کنید و اگر جوکی را کامل یادتان نیامد، تعریفش نکنید.

6. ایجاز را حتما مراعات کنید.

هر چه جوک کوتاه‌تر، خنده بعد آن بیشتر. بیخودی جوک را طولانی نکنید و لذت شنیدنش را از بین نبرید. این مسأله به خصوص در مورد کسانی که با لحن کشدار و مثل گرامافون‌های دهه سی و چهل شمسی حرف می‌زنند اهمیت پیدا می‌کند.

اگر بتوانید جوک را این قدر کوتاه تعریف کنید که مخاطب چند ثانیه ای بعد از تمام شدن آن بفهمد که چه اتفاقی افتاده است، شاهکار کرده‌اید.

تذکر ۱: کوتاهی جوک نباید به سلامت بیان شما لطمه ای وارد کند. به خصوص یکی دو جمله آخر که در حکم شلیک نهایی است، کاملا باید صحیح ادا شوند.

تذکر ۲: تعریف کردن جوک‌های طولانی، مربوط به سطح ۲ یا پیشرفته است و در این مقال نمی‌گنجد.

آموزش فن بیان و گویندگی ویدار

7. به جزئیات اهمیت بدهید

تصویرسازی در جوک خیلی مهم است. به خصوص در جوک‌های طولانی. سعی کنید در کنار کلیات بی‌اهمیت، روی بعضی جزئیات هم ریز و دقیق شوید. با کمک شخصیت‌های داستانی یا آدم‌هایی که می‌شناسید، شخصیت‌های جوک را خلق کنید یا برای توصیف موقعیت از تجربه‌های مشترک تان کمک بگیرید.

تذکر: قبول داریم. جمع این دستور و دستور شماره ۶، کار هر کسی نیست.

8. به هیچ عنوان نخندید

یک رهنمود می‌گوید: «از دو چیز پرهیز: سم دادن به جوجه اردک شش روزه و خندیدن موقع تعریف جوک.»

مهلک بودن این کار برای جوک را می‌شود از همین رهنمود فهمید. سعی کنید در عین حال که چهره‌ای متبسم و بشاش به خود می‌گیرید، اصلاً نخندید تا نگویند: «جوکش لوسه، فکر می‌کنه با این کارا خنده‌مون می‌گیره.»

تذکر: تعریف کردن جوک با قیافه سنگی باستر کیتونی در بعضی جمع‌های روشنفکری جواب می‌دهد. (تأکید می‌کنیم فقط بعضی جمع‌ها)

9. لهجه‌ها فراموش نشود

اگر شخصیت خاصی در جوک تان هست که با لحن یا لهجه خاصی حرف می‌زند (مثلاً کودک یا پیرزن است، توک زبانی حرف می‌زند یا مال قوم خاصی است) باید بتوانید ادایش را درآورید.

آموزش فن بیان و گویندگی ویدار

البته بعضی ها معتقدند این مهارت چندان اکتسابی نیست. ما زیاد موافق نیستیم. آزمایش کنید. اما اگر دیدید از پس آن بر نمی آید ادامه ندهید و برای دفعات بعدی، ضمن عذرخواهی، جوک را بدون لهجه تعریف کنید.

10. پیوستگی را موقع تعریف حفظ کنید

وقفه‌های گاه و بی گاه وسط تعریف جوک آن را نابود می کند. بیخودی با کارهایی مثل آجیل خوردن یا میوه پوست گرفتن وقت خودتان و بقیه را تلف نکنید.

زود جوک تان را بگویید و بروید پی کارتان. ضمناً حواستان هم باشد، اگر زمان زیادی به شروع دربی بزرگ پایتخت نمانده جوکی را شروع نکنید تا مجبور نشوید آخرش را بین دونیمه و بین پیام های بازرگانی تعریف کنید.

11. جمع را مدیریت کنید

ممکن است بقیه موقع تعریف کردن جوک تان با خودشان حرف بزنند یا تکه بپرانند. امکان دارد این حرف ها در جهت حمایت یا ضایع کردن شما باشد. بی مزه یا بامزه باشد و... ولی به هر حال یک تهدید است برای نابودی جوک شما.

یک جوک تعریف کن خوب، تهدیدها را به فرصت تبدیل می کند. حرف هایی که فکر می کنید به درد می خورند را بزرگ کنید و باقی را نادیده بگیرید. در عین حال همیشه باید بر جمع مسلط باشید.

آموزش فن بیان و گویندگی ویدار

12. به موقع لایی بکشید

لابد می پرسید لایی کشیدن یعنی چه؟ لایی کشیدن عبارت است از تعریف کردن جوک های کمتر بامزه یا اصلا بی مزه در

وسط جوک های بامزه.

وقتی حس کردید جمع خوب تحت تأثیر جوک های شما قرار گرفته و حسابی به خنده افتاده، می شود این جوک ها را هم تعریف کرد و خنده بیشتری ازشان گرفت. این طور جوک ها را برای این لحظه های طلایی نگه دارید.

13. اصل غافلگیری را فراموش نکنید

این یک توصیه کلی و البته مهم ترین آن هاست. هر عمل یا واکنشی که فکر می کنید غافلگیری مخاطبان تان را افزون می کند از یاد نبرید.

هانری کارتیه برسون می گوید:

۱. «عکسی را که نمی توانید با رعایت اصول عکاسی بگیرید، اصلا نگیرید. هر چقدر هم که سوژه اش خوب باشد.»

این حرف در مورد جوک گفتن هم صادق است. اگر نمی توانید با جوک تان ملت را غافلگیر کنید، بهتر است تعریف کردنش را برای اهل فن بگذارید.

